

MUISTIO

Projekti Illevaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava, uusi kaavaehdotus
 Aihe Työneuvottelu (uusi kaavaehdotus)
 Päivämäärä Ke 7.11.2018, klo 13-15
 Paikka Kainuun ELY-keskus, 4. krs kokoushuone, Kalliokatu 4, Kajaani
 Kokous nro 6
 Laatija Erika Kylmänen, Ramboll Finland Oy
 Osallistajat Sirpa Lyytinen, Kainuun ELY-keskus
 Timo Regina, Kainuun ELY-keskus
 Jouko Saastamoinen, Kainuun ELY-keskus
 Martti Juntunen, Kainuun liitto
 Ulla-Maija Oikarinen, Hyrynsalmen kunta ja Ristijärven kunta
 Karoliina Kikuchi, Kainuun Museo
 Karl Schultheis, ABO Wind Oy, poistui kohdan 3. jälkeen
 Reea Palonen, ABO Wind Oy, poistui kohdan 3. jälkeen
 Erika Kylmänen, Ramboll Finland Oy

Päivämäärä 08/11/2018

Tiedoksi Osallistujille ja kutsutuille

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Sirpa Lyytinen Kainuun Elystä toivotti paikallaolijat tervetulleiksi. Suoritettiin lyhyt esittäytyminen. Sovittiin että Sirpa Lyytinen toimii kokouksen puheenjohtajana ja konsultti laatii muistion, joka toimitetaan osallistujille kommentoitavaksi.

Sirpa Lyytinen muistutti ELY:n käytännöstä, että toiminnanharjoittaja saa olla mukana esittelemässä asiaa, mutta tämän jälkeen poistuttava neuvottelusta.

2. Taustatietoa Illevaaran tuulivoimapuiston uuden kaavaehdotuksen laatimisesta

ABO Wind

Hankekehittäjän edustaja Karl Schultheis ABO Wind Oy:stä kertoi tuulivoimahankkeen suunnittelun etenemisestä. Kaavamenettely on ollut seisahduksissa salassa pidettävän petolintutarkkailujen vuoksi, joista sovittiin 6.4.2017 pidetyssä viranomaisten työneuvottelussa. Kesällä 2017 tarkkailtiin petolintukoiraista ja 2018 poikasia satelliittipaikannuksella. Vuonna 2017 kokeiltiin myös Safe Wind -järjestelmää Illevaaran tuulenmittausmastossa. Seurantojen tuloksia on esitelty kahdessa työneuvottelussa 31.5. ja 1.10.2018.

Hankekehittäjä haluaa jatkaa kaavamenettelyä. Tarkkailujen tulosten perusteella aiemmasta kaavaehdotuksesta on poistettu petolinun pesää lähinnä oleva voimala ja voimaloiden kokonaiskorkeutta nostettu maksimissaan 280 metriin. Uudessa kaavaehdotuksessa on 7 voimalaa. Etäisyyttä pesään on lähimmästä voimalasta 1000 m.

Ramboll
Kiviharjunlenkki 1A
90220 OULU

P +358 20 755 7070
F +358 20 755 7071
www.ramboll.fi

Puolustusvoimilta on saatu hyväksyttävä lausunto 12.10.2018 uuden kaavaehdotuksen mukaisesta sijoitussuunnitelmasta.

Hyrnsalmen kunta

Aluearkkitehti Ulla-Maija Oikarinen kertoi, että Hyrnsalmen kunta toivoo kaavamenettelyn etenemistä.

3. Suunnittelutilanteen esittely

Konsultti Erika Kylmänen Rambollista esitteli lyhyesti kaavoitusmenettelyn etenemisen ja uuden sijoitussuunnitelman sekä muutokset edelliseen kaavaehdotukseen. Edellisessä viranomaisten työneuvottelussa 6.4.2017 esille nostetut liito-oravan kaavamerkintää s-1 koskevat rajaukset ja merkinnän selostuksen täsmennykset on huomioitu. Kainuun Museo ilmoitti konsultille ennen kokousta, että kaava-alueella on kolmaskin muinaisjäännös, vuonna 2014 Metsähallituksen inventoima Pöyhöjen tervahauta, joka oli jostain syystä jäänyt rekisteröimättä muinaisjäännösrekisteriin inventoinnin jälkeen. Tervahauta sijaitsee Pöyhöjen pohjoisrannalla, noin 320 metriä lähimmästä tuulivoimalasta. Rakentamisalue ei ulotu tähän suuntaan.

Sirpa Lyytinen kysyi, milloin käsitellään loput vastineet aiemmasta kaavaehdotuksesta? Sovittiin, että käsitellään vastineet tässä kokouksessa. Sirpa Lyytinen antoi niihin liittyen muutamia teknisiä täsmennysehdotuksia. Nämä huomioidaan lopullisiin vastineisiin.

Konsultti kertoi, että uuden kaavaehdotuksen vuoksi melu- ja välkemallinnukset, havainnekuvat ja näkymäalueanalyysi päivitetään, päiväpetolintutarkkailujen vaikutusten arviointi huomioidaan ja kaavan vaikutukset arvioidaan kauttaaltaan uuden ehdotuksen mukaisesti.

Kommentti: Martti Juntunen kysyi, onko tiedossa, tarvitaanko tuulivoimalan mastoon haruksia ja miten korkealle ne tulisivat?

- Karl Schultheis: Ei ole vielä tiedossa. Vestaksella on harustyyppisiä voimaloita.
- Konsultti: Iin Viinämäen havainnekuvissa harukset ulottuivat suurin piirtein maston puoliväliin.

Alustavan aikataulun mukaisesti uusi kaavaehdotus tulisi nähtäville ennen joulua ja olisi kunnan hyväksymiskäsittelyssä loppukeväästä 2019. Viranomaisneuvottelu pidetään tarvittaessa ennen kaavan hyväksymistä.

Hankekehittäjän edustajat poistuivat tämän kohdan jälkeen.

4. Kommentit ja keskustelut

Martti Juntunen Kainuun liitosta kertoi, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava on voimassa, mutta siitä on jätetty yksi valitus KHO:een.

Karoliinan Kikuchi Kainuun Museosta kertoi museon pitävän tärkeänä, että alueelta laaditaan uudet havainnekuvat ja näkymäalueanalyysi maisemavaikutusten arvioimiseksi korkeamman voimalan johdosta. Hän toi myös esille, että museon arkeologi oli huomannut, että kaava-alueen pohjoisosaan on lisätty yksi uusi muinaisjäännös muinaisjäännösrekisteriin v.

2017. Pöyhöjen kiinteä muinaisjäänös (tervahauta) merkitään kaavakarttaan ja arvioidaan vaikutukset.

Jouko Saastamoinen ELY-keskuksesta kertoi, että läheisellä Kivivaara-Peuravaaran tuulivoimapuiston alueella on kesän 2018 aikana seurattu, miten päiväpetolinnut reagoivat toimiin tuulivoimaloihin. Tälläkin alueella petolinnun pesä sijaitsee lähimmillään noin 1 km päässä voimalasta. Tuloksia seurannasta ei kuitenkaan vielä ole saatavilla.

Illevaaran tuulivoimapuisto sijaitsee petolinnun pesän ja ruokailualueen välissä. Tuulivoima-suunnittelussa on noudatettu kahden kilometrin ohjeellista suojavyöhykettä. Tarkempiin selvityksiin vedoten, 2 km ohjeellisesta etäisyydestä voidaan yksittäisten voimaloiden osalta poiketa. Illevaarassa vuosien 2016-2018 tehtyjen petolintuseurantojen perusteella on selvinnyt, että kyseinen petolintu lentää ruokailualueen matalammalla kuin tuulivoimaloiden roottorit. Törmäysriski seurantojen mukaan ei olisi kovin suuri. Poikaset lentelevät satelliittipaikan-timen mukaan pesän lähetyvillä, eivätkä lentoreitit suuntautuneet juurikaan tuulivoimaloiden alueelle ennen syysmuuttoa. Nykyinen pesä on edelleen hyvin vankkarakenteinen.

Saastamoinen toi esille myös sen, että puolustaessaan reviiriä, koiras- tai naaraspetolinnun lentokorkeus ei noudata ruokailulentokorkeutta. Tällaista reviirinpuolustuskäyttäytymistä tapahtuu päivittäin. Varovaisuusperiaatetta noudattaen reviirinpuolustuskäyttäytymistä on vaikea arvioida ennakolta. Lisäksi hän kertoi, että toisen salassa pidettävän petolintulajin reviiri on laajentunut idemmäksi. Kainuussa tämän toisen petolintulajin kanta on vahvistu-massa, sillä uusia pesintöjä löydetään lähes vuosittain. Kainuun alueelta on havaittu 3 kertaa 3 vuoden aikana, että itään päin leviävä petolintulaji on vallannut alueella jo asuvan toisen petolintulajin pesän. Tulee huomioida, että itään päin reviiriä laajentavan petolinnun törmäys-riski on suurempi, mikäli ne ovat onnistuneet valtaamaan jo alueella pesivän päiväpetolinnun pesän.

Lyytinen ja Saastamoinen kertoivat, että viranomaisen on mietittävä tarkasti, minkä kan-nan se tässä tapauksessa ottaa. Vastaavaa tilannetta ei muualla Suomessa ole ja siten tämä toimisi ennakkotapauksena. Petolintukoiraan ja poikasten satelliittiseuranta vuosina 2017-2018 sekä Safe Wind järjestelmän testaus v. 2017 eivät antaneet uutta mullistavaa tietoa. Illevaaran tuulivoimapuiston sijainti päiväpetolinnun pesän ja ruokailualueen välissä on edel-leen riski. Kivivaara-Peuravaaran päiväpetolintuseurannan tulokset huomioidaan, kun ne val-mistuvat. ELY-keskus esittää kantansa kaavaehdotuksesta annetussa lausunnossa.

Ulla-Maija Oikarinen Hyrynsalmen kunnasta sanoi, että Hyrynsalmen kunta haluaa viedä kaavaa eteenpäin. Hän kysyi voisiko esim. 1,5 km etäisyys pesästä mahdollistaa hyväksyttävyyttä. Silloin kaava-alueelle jäisi 5 voimalaa.

- Kommentti: Saastamoisen mukaan etäisyys parantaisi tilannetta.

Kokouksessa tarkasteltiin myös mahdollisuutta, että voimaloita siirrettäisiin länneemmäksi, kauemmaksi petolinnun pesästä. Suuret siirrot länteen kasvattaisivat kuitenkin meluvaiku-tuksia läheisille asuin- ja lomarakennuksille, sekä rantayleiskaavan alueelle. Suuret siirrot laukaisisivat myös lisäselvitystarpeet uusille voimalanpaikoille eivätkä paikat välttämättä si-jaitsisi maanomistusoloiltaan ja tuulusuhteiltaan suotuisilla paikoilla.

Hankealueen ympärillä olevissa neljässä tekopesässä ei ole ollut pesintää.

5. Muut esille tulevat asiat ja jatkotoimenpiteet

Hyrynsalmen kunta, hankekehittäjä ja konsultti pitävät yhteisen työneuvottelun hankkeen etenemiseen liittyvistä asioista. Jos Illevaaran tuulivoimahanketta jatketaan, kaavaehdotus asetetaan nähtäville ennen joulua.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.57.